

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 521 – Åpning av stengte grensepunkter ved Evenes (ENEV) og Molde (ENML) lufthavn – signaler fra myndigheter

Oppsummering

HelseDirektoratet anbefaler å:

- Avvente åpning av Molde lufthavn til kommunen har fått klarhet i sin kapasitet og ressursituasjon ifbm. pågående utbrudd og strukket TISK-kapasitet.
- Åpne Evenes lufthavn som grenseovergang da det er inngått tverrkommunalt samarbeid om å få til åpningen, og det blir uttrykt at det er kapasitet til dette.
- Tillegge stor vekt til Politidirektoratets anbefaling, for å sikre etterlevelse av covid-19-forskriften.

1. Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

Justisdepartementet har via Samferdselsdepartementet bedt om at Avinor bidrar med en nærmere detaljering av lokale forhold ved de lufthavnene som er aktuelle for å søke om åpning av grensepunkter ved. Avinor har arbeidet med å utrede kapasitet, evne og mulighet hos lokal politi- og kommune/helsemyndighet. Det er avholdt lokale avklaringsmøter som er grunnlaget for denne tilbakemeldingen. Avinor gjengir i dette brevet informasjon som er kommet frem i overnevnte lokale dialog, vi kan ikke garantere for kapasitet som måtte være under endring hos de respektive ressursene. Det bemerkes også at informasjon omkring planlagt trafikk påvirkes av en stadig endrende situasjon og dette kan påvirke datoer og planlagte flyvninger. De to lufthavnene som er aktuelle å be om gjenåpning på nå er Evenes og Molde lufthavn. Flyvningene som er planlagt for pt og aktuelle ved disse enhetene er til/fra indre-Schengen.

Situasjon Molde Lufthavnen har planlagt utenlandstrafikk fra 29 september, samt at lufthavnen sporadisk mottar anmodninger om grensepasseringer fra næringslivet med internasjonale behov/eierstruktur. Molde kommune har senest inneværende uke bekreftet at de har kapasitet til å ivareta testregime ved lufthavnen. Molde kommune har tidligere søkt Justisdepartementet om grenseåpning i forbindelse med Europacupkamper i fotball. Med dette som grunnlag, forstår Avinor at kommunen har kapasitet, evne og mulighet til å ivareta testregime og karantenehotell. Lokalt politi/ grensekontroll har opplyst til Avinor at de har tilstrekkelig kapasitet til å ivareta sine oppgaver ved grenseåpning.

Situasjon Evenes Lufthavnen har planlagt utenlandstrafikk fra 21. august, med en moderat økning fra første oktober. I dialogen har det kommet frem at et interkommunalt samarbeid muliggjør at det vil være tilstrekkelig ressurser ved en grenseåpning fra kommune og helse sin side. Det er avholdt befaringer ved lufthavnen med de relevante ressursene for å planlegge for åpning og bruk av areal/ infrastruktur. Lokalt politi har også bekreftet til Avinor lokalt at de har ressurser til å håndtere sine oppgaver ved grenseåpning.

HelseDirektoratet bes vurdere vedlagte henvendelse fra Avinor vedrørende åpning av stengte grensepunkter ved Evenes og Molde lufthavn, særlig med tanke på testkapasitet og eventuelle økonomiske og administrative konsekvenser, og gi tilbakemelding til HOD innen mandag 30. august klokken 13:00.

Kontaktperson i HOD: Øystein Gjeset Ellingsen

Frist: 30.08.21 kl.1300

2. Bakgrunn

Helsedirektoratet viser til oppdragsteksten. Helsedirektoratet har vært i kontakt med Statsforvalteren i Norland, Statsforvalteren i Møre og Romsdal og Politidirektoratet ifbm. oppdraget

Molde og Evenes lufthavn har siden januar 2021 vært stengt for flyvninger til/fra indre- og ytre Schengen området, som følge av covid-19 pandemien og regjeringens tiltak mot å hindre importsmitte.

3. Innspill fra Statsforvalteren i Nordland og Møre og Romsdal

Helsedirektoratet har bedt respektive statsforvaltere om å innhente informasjon fra de respektive kommuner og har fått følgende innspill:

Statsforvalteren i Nordland

"Vi har hatt dialog med Evenes kommune. I Avinor sitt brev står det at det er planlagt oppstart 21. august. Dette stemmer ikke. Evenes og Avinor lokalt planlegger med oppstart med første flyving 2. oktober.

Evenes melder at de planlegger for denne oppstarten og skal være klar for drift. Narvik kommune er vertskap på karantenehotell og Harstad kommune stiller med bemanning på flyplassen".

Statsforvalteren i Møre og Romsdal

"Molde kommune, ved kommuneoverlege Cato Innerdal, har i løpet av helgen kommet med følgende tilbakemelding til Statsforvalteren:

"Vi har tidligere gitt tilbakemelding om at vi har kapasitet til å håndtere dette. Utviklingen den siste tiden har imidlertid utfordret vår kapasitet betydelig, og på en helt annen måte enn tidligere i pandemien. Testkapasiteten er nå strukket langt. Vi har fortsatt imidlertid tilstrekkelig kapasitet til å håndtere testingen på den ordinære teststasjonen. Vi er i ferd med å øke bemanningen på teststasjonen med flere ansatte i opplæring allerede fra mandag. Dersom situasjonen imidlertid skulle eskalere ytterligere kan vi komme i en situasjon hvor det vil være svært utfordrende også å sikre grensestasjonstesting.

Vi har derfor behov for interne møter rett over helgen, samt avklare om private virksomheter kan bistå oss i grensestasjonstesting. Det er derfor per nå umulig å gi et endelig svar til Statsforvalteren/Helsedirektoratet.»

Statsforvalteren vil følge opp dette med Molde kommunene, og vil videreformidle informasjon til Hdir så raskt når nærmere avklaringer foreligger".

4. Helsedirektoratets vurdering

Helsedirektoratet viser til at det er Justis- og beredskapsdepartementet som beslutter hvilke grenseoverganger som er åpne, men at det er viktig med samordning med kommunene slik at de har mulighet til å opprette egnede testsystemer ved grenseovergangene. Vi er kjent med at Politidirektoratet (POD) har fått tilsvarende oppdrag, og har i den anledning vært i dialog med POD ifbm. oppdraget.

For å sikre en effektiv gjennomføring av kontrolltiltakene er det svært viktig at politiet har en robust tilstedeværelse på grensen. Helsedirektoratet viser derfor til PODs innspill til Justis- og beredskapsdepartementet, og mener dette må tillegges stor vekt.

Da test på grensen ble obligatorisk, forsøkte Helsedirektoratet å fordele åpne grenseoverganger gjennom hele landet, for å sikre at det skulle være mulig for alle å ta seg til en åpen grenseovergang innen relativt rimelig tid. Dette

har blitt justert ved at det har blitt åpnet en grenseovergang i Lierne kommune. Ellers har man hatt en restriktiv holdning til å åpne grenseoverganger.

Nærmeste åpne flyplass for Molde er Ålesund lufthavn, Vigra. Dette er en kjøretur på ca. 2 timer. For Evenes er de to nærmest åpne flyplassene Tromsø lufthavn (3t og 40min unna) og Bodø lufthavn (i overkant av 5t unna). Det har tidligere vært forespurt om unntak for Molde lufthavn ifbm. Europacup-spill. Helsedirektoratet mente da at dette kunne ivaretas ved innflygning til Ålesund lufthavn, og ev. videre reise innenlands derfra (enten med fly eller bil). Det er fortsatt Helsedirektoratets oppfatning at disse to flyplassene ligger i tilstrekkelig nærhet til hverandre til at det i utgangspunktet ikke er behov for at mer enn en av dem er åpen. Det er i utgangspunktet mer effektivt å samle de som skal reise inn til Norge på steder hvor det allerede eksisterer en rigg. F. eks. har man på Tromsø lufthavn gjort større endringer for å legge til rette for testing av innreisende. Det er fullt mulig å lande på Tromsø lufthavn, foreta innreisekontroll, og så fly videre til annen innenlands destinasjon, f.eks. Evenes. Som et annet eksempel, er det ikke mulig å dra direkte videre fra Gardermoen. Man må ut av flyet og gjennomføre kontrolltiltak, før man ev. kan reise videre innenlands.

Dersom det blir besluttet at ovennevnte grenseoverganger skal åpnes, vil Helsedirektoratet støtte kommunene med informasjon om hva som må være på plass for å ha en tilfredsstillende organisering ved grenseovergangen. For Molde lufthavn, må det være en dialog i etterkant av fristen av oppdraget for å stadfeste kommunens kapasitet til å håndtere testing på grensen.

Videre er Helsedirektoratet bekymret for en evt. dominoeffekt ved å åpne grenseoverganger, som i utgangspunktet ikke har en særskilt situasjon. Det er viktig at man klarer å etterleve covid-19-forskriften på nasjonalt nivå. Det vil være lettere når man konsentrerer innreise på utvalgte punkter.

[Tilskuddsordning for kommuner med teststasjon ved grenseoverganger](#)

I tilskuddsordningen for kommuner med teststasjon ved grenseoverganger er det ca. 520 mill. kr. disponibelt. Tilsvarende grenseoverganger har ikke bedt om store midler fra tilskuddsordningen, og det vurderes derfor at det er midler i tilskuddsordningen til å åpne nevnte grenseoverganger.

Disse kommunene kan da legges til i listen over aktører som kan søke om tilskudd fra ordningen av Helsedirektoratet.

5. Helsedirektoratets anbefaling

Helsedirektoratet anbefaler å:

- Avvente åpning av Molde lufthavn til kommunen har fått klarhet i sin kapasitet og ressursituasjon ifbm. pågående utbrudd og strukket TISK-kapasitet.
- Åpne Evenes lufthavn som grenseovergang da det er inngått tverrkommunalt samarbeid om å få til åpningen, og det blir uttrykt at det er kapasitet til dette.
- Tillegge stor vekt til Politidirektoratets anbefaling, for å sikre etterlevelse av covid-19-forskriften.

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 21/34780-8
Saksbehandler: Martin Wikören Mogstad
Dato: 30.08.2021

Svar på Covid-19 oppdrag 521 - Åpning av stengte grensepunkter ved Evenes og Molde lufthavn

HelseDirektoratet viser til vedlagte oppdragsbesvarelse. HelseDirektoratet anbefaler å:

- Avvente åpning av Molde lufthavn til kommunen har fått klarhet i sin kapasitet og ressursituasjon ifbm. pågående utbrudd og strukket TISK-kapasitet.
- Åpne Evenes lufthavn som grenseovergang da det er inngått tverrkommunalt samarbeid om å få til åpningen, og det blir uttrykt at det er kapasitet til dette.
- Tillegge stor vekt til Politidirektoratets anbefaling, for å sikre etterlevelse av covid-19-forskriften.

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
direktør

Martin Wikören Mogstad
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk